

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

IV. Quomodo, & qualem satisfactionem debeat Sacerdos imponere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

videtur esse, quoddam aliqua sunt, quae ex sua institutione habent frequentiam, & reiterationem, in quibus, etiam si nunc impediatur effectus, non multum refert, quia postea repetito illo remedio habebitur idem effectus. Tale est Sacramentum Eucharistiae, quod, cum sit panis quotidianus, ex sua institutione videtur asserere recuperationem suorum effectuum, cum repetendum sit frequenter ipsum Sacramentum. Similiter dicendum est de Sacrificio Missae in ordine ad suum effectum, & aliis similibus. Alia verò sunt, quae, si semel careant effectu, videtur iam defraudari intentio, quam habuit Christus subueniendi infirmitati humanae per haec media. Nam Baptismus, v. g. non potest iterum repeti: quare careret homo per totam vitam illo beneficio, & auxiliis consequentibus gratiam baptismalem. Peccatum etiam originale, & alia peccata commissi ante Baptismum, non remitterentur per Sacramentum illum in re, nec in voto; cum tamen Christus voluerit, omnia peccata mortalia remitti de facto per Baptismum, vel poenitentiam in re, vel in voto. Ideo oportuit Baptismi efficaciam manere suspensam, ut operetur postea, ablato obice, & homo fruatur semel saltem in vita illo Iubileo plenissimo per Sacramentum Baptismi: sicut solet Papa aliquando concedere Iubileum plenissimum omnibus fidelibus, ita ut si quis itinere, vel alio impedimento nunc detineatur; suspendatur gratia in tempus futurum, quod ablato illo obice, possit frui semel illa Indulgentia Pontificis. Sic etiam credibile est, Sacramentum Confirmationis in peccato susceptum, postea ablato obice operari suum effectum, ne homo careat per totam vitam effecta peculiari, & proprio illius Sacramenti: quod propter eandem rationem dicendum videtur de Sacramento Ordinis, Matrimonij, imò & Extremae Unctionis, quod in eadem infirmitate reiterari non potest, atque adeo maneret aegrotus absque effectu peculiari illius Sacramenti, quo maxime indiget in periculo. Hae ratio videtur cum proportionem procedere in Sacramento Poenitentiae: nam, licet hoc reiterari possit super eisdem peccatis ad maiorem securitatem, & magis perfectam remissionem: per se tamen, & ex sua institutione non affert hanc obligationem, nec postulat reiterationem: sed solum videtur postulare, quod semel asserantur peccata ad Ecclesiae iudicium, & semel proferatur sententia: semel autem iudicio habito, & valide prolata sententia non petit ex sua institutione reiterationem: quare, si sententia illa postea non haberet suum effectum, sequeretur inconueniens, quod peccata illa non remitterentur per se Sacramentum Poenitentiae, sed per contritionem, aut per aliud Sacramentum, per accidens: oportuit ergo, quod efficacia etiam huius Sacramenti maneret suspensa: quod si hoc de efficacia conceditur ad tollendam culpam: concedendum etiam videtur de efficacia ad tollendam poenam, quae connexa est cum illa alia: nec enim magis per se est reiterabile hoc Sacramentum in ordine ad poenam, quam in ordine ad culpam, atque adeo careret homo illo effectu in ordine ad hanc poenam per medium huius Sacramenti.

Ad exemplum denique illud de Indulgentiis, dici potest in primis, eas esse reiterabiles ex sua institutione, sicut Sacrificium Missae, & alia similia. Deinde concedimus, Indulgentiam etiam posse ita concedi à Pontifice, ut si homo tunc sit in peccato maneat eius effectus ad tempus futurum, quando primum sit in gratia: quia Pontifex, subsistente causa, quocumque tempore potest applicare

P. Ioan. de Lugo, de Poenit.

Indulgentiam: poterit ergo, sicut eam concedit hodie Petro visitanti hanc Ecclesiam, concedere eam Petro, tunc quando primum fuerit in gratia: sic enim aliquando concedi solet Indulgentia pro articulo mortis, proferendo nomen Iesu, ita tamen, ut si hic non sit vnus articulus mortis, referretur in verum articulum futurum: sic ergo posset concedi Indulgentia visitantibus hodie Ecclesiam, ita tamen, ut si hodie non sint in gratia, referretur in tempus, quo erunt in gratia. De facto tamen, an hoc modo concedantur, aliqui affirmant, ut Syluester verbo, *Indulgentia*, q. 6. part. 3. & q. 10. part. 9. Alij verò negant cum Nauarro in §. *In Leuit. notab. 31. n. 19.* quod videtur magis esse iuxta sensum fidelium, & iuxta intentionem Pontificis, qui, nisi aliud explicet, videtur, quod velit nunc fideles frui illo privilegio, quasi liberalitate, & munere praesenti.

Addit Pater Vasquez num. 13. opus satisfactionis Sacramentalis factum ob finem venialem, nullum habere effectum ex opere operato, nec tunc, nec postea: quia non habet talem effectum, nisi per modum satisfactionis: non est autem satisfactio, si non sit opus bonum, & placens Deo, mouensque ipsum, saltem de congruo. Consequenter tamen ad supradicta concedendum videtur, illam etiam satisfactionem habere suum effectum in homine iusto, vel postea ablato obice: ad hoc enim non attenditur bonitas operis: sicut Baptismus, etiam qui sit malus venialiter ex parte baptizantis, & ex parte baptizati, adhuc ex opere operato satisfacit pro debito poenae temporalis: nec enim attenditur ad bonitatem operis, sed ad Sanguinem Christi contentum in Sacramentis. Ad hoc autem, quod appelletur satisfactio, sufficit, quod opus ipsum secundum se sit poenale, & per illud possit poenitens puniri: hoc enim satis est, ut sit pars Sacramenti, ut constat, licet opus hinc, & nunc non sit honestum.

SECTIO IV.

Quomodo, & qualem satisfactionem debeat Sacerdos imponere.

Debiturum primum, an Confessarius semper sub peccato mortali debeat poenitentiam imponere. Constat, excipi aliquos casus. Primus est, quando poenitens est impotens, ut si sit morti proximus, maxime si caret iam sensibus, & non potest poenitentiam impositam percipere. Addunt tamen aliqui, si infirmus habeat sensus, exponendum illi esse, quam poenitentiam mereatur, & imponendum, ut si conualuerit, eam impleat: quo sensu intelligunt textum in cap. *Ab infirmis*, 26. quest. 7. si conualuerit, impositum sibi à Sacerdote poenitentiam modum diligenter obseruet. Quae verba non possunt bene intelligi de poenitentia, quae postea imponatur, cum iam non liceat Sacerdoti loqui de peccatis illis cum poenitente. Addunt etiam aliqui, debere imponi aliquam poenitentiam praesentem, saltem parvam, quam etiam in illo articulo potest explere. Denique, si infirmus potest satisfacere per elemosynas: haec sunt illi iniungendae in poenitentiam.

Secundus casus est, quando Confessarius ex confessione, & aliis circumstantiis intelligit, poenitentem integrè satisfecisse pro poena debita: & licet raro, vel nunquam possit hoc constare: addit tamen Petrus de Soto *lect. ult. de satisfact.* satisfacere, quod probabiliter videatur satisfecisse: Tertius casus huic similis est, quem alij addunt

Z z 2 quando

quando absque satisfactione instat perfectæ remissionis remedium: v. g. si instet martyrium subeundum: quod alij extendunt ad Indulgentiam plenam lucrandam, saltem quæ sit moraliter certa. Quartus casus est, quando pœnitens ob suam fragilitatem nullam credatur acceptaturus pœnitentiam: aliquando enim oportebit condescendere eius imbecillitati ad vitanda graviora mala: nunquam tamen continget, quod aliquam, leuem saltem, pœnitentiam non sit acceptaturus.

49. Extra hos casus dicunt aliqui, semper teneri sub culpa gravi Confessarium ad imponendam pœnitentiam, ne relinquat Sacramentum mutilum, & imperfectum absque hac eius parte: quod videtur supponi in Tridentino sess. 24. c. 8. Ita indicare videtur Suarez disp. 38. sect. 1. in principio, & clarius Reginaldus in praxi. tom. 1. lib. 7. n. 12. Sed verius existimo, licet hæc obligatio sit ex genere suo gravis: posset tamen aliquando ex parvitate materiæ peccati solum venialiter contra ipsam: vt, si pœnitentia levis deberet imponi ob peccata aliqua venialia, vel sapientiam confessari tunc enim non credo, Sacerdotem peccare mortaliter, si secluso contemptu, non imponat vllam pœnitentiam. Hanc sententiam indicat Henriquez lib. 5. de Sacram. c. 20. n. 6. dum ait: *Extra hos casus sub mortali tenetur Confessarius in re gravi iniungere aliquam pœnitentiam de præcepto*: nam illa particula, *in re gravi*, excludit similem obligationem, quando res est levis. Clarius eam tenet Petrus de Ochagania de Sacram. tract. ult. de Sacram. pœnit. q. 8. num. 7.

Henric.

50. Probatur primò, retorquendo argumentum: quia, si obligatio hæc gravis esset, propter integritatem Sacramenti, sequeretur, ipsum pœnitentem teneri etiam sub peccato mortali ad imponendam pœnitentiam, etiam leuissimam, sibi ipsam, ne Sacramentum maneret imperfectum: tam enim requiritur ad integritatem Sacramenti satisfactio re ipsa posita in executione, quam præceptum, seu impositio pœnitentiæ. Consequens autem est falsum, & ab omnibus negatur: ergo & Antecedens.

Secundò probatur: quia inter casus, quibus Confessarius excusatur ab imponenda pœnitentia numerari solet, quando scrupulosus sæpe intra horam redit cum novis peccatis, vt sæpe absoluitur: quem casum admittit etiam Henriquez *ubi supra*: tunc autem etiam maneret Sacramentum imperfectum absque illa parte integranti: ergo illa ratio non probat obligationem gravem imponendi semper pœnitentiam.

51. Tertio, quia Bonifacius VIII. vt refert Glossa in Extravaganti, Antiquorum, de pœnitentiis, & remissionibus, reprehendebat Confessarios, qui anno lubilei imponebant alias pœnitentias: ergo non curabat, quod Sacramento deesset illa pars integralis. Eodem modo, si infirmo moribundo imponatur pœnitentia solum implenda, si convaluerit; non videtur Sacerdos peccare mortaliter, & tamen tunc exponitur periculo evidenti Sacramentum, ne compleatur: nam per pœnitentiam solum impositam, & non exhibitam, non completur Sacramentum: ergo deberet sub mortali imponere aliquam pœnitentiam præsentem propter integritatem Sacramenti.

52. Ratio denique à priori est: quia hæc pars solum requiritur ad integritatem Sacramenti: eo modo, quo punitio requiritur ad complementum iudicii humani: hinc enim fit, quod si sicut in iudicio humano non manet iudicium imperfectum ex defectu punitonis, quando reus non indicatur pœna dignus, sic neque hoc iudicium, & Sacramentum manet

imperfectum ex defectu punitonis, & satisfactionis, quando pœnitens non indicatur dignus pœna. Ex hoc autem rursus sequitur, quod sicut in iudicio humano non peccat grauius Iudex non imponendo aliquam pœnam parui momenti, quæ reus erat dignus; sic nec in hoc Sacramento Iudex grauius peccet non imponendo pœnitentiam leuem, quam posset imponere: nam per hoc non deest muneris suo in re gravi: sed in complemento quodam levis momenti, quod deficit Sacramento ob eius culpam.

Dubatur secundò, vtrum Confessarius possit imponere pœnitentiam absque præcepto, & obligatione: sed solum libere, & de consilio implendam? Prima sententia affirmat, quam docent plures, quos refert & sequitur Suarez disp. 38. sect. 4. n. 1. Fagundes lib. de secundo Eccles. præcept. cap. 3. n. 11. Filiucius, & alij, quos affert, & sequitur Diana, tom. 2. tract. 4. de Sacram. resol. 83. Secunda sententia dicit, non posse totam pœnitentiam sic imponi, posse tamen partem sub præcepto, & partem de consilio, & vtramque esse Sacramentalem. Hanc sequitur Henriquez lib. 5. de Sacram. c. 20. §. 6. & c. 21. §. 5. cum alijs, quos ibi affert.

Tertia sententia vetior negat, posse à Confessario imponi pœnitentiam eo modo, sed solum per modum præcepti. Hanc tenet cum alijs P. Valq. q. 94. art. 2. dub. 1. n. 9. P. Coninch. disp. 10. dub. 10. n. 64. Turrianus, de pœnit. disp. 35. dub. 2. & alij. Probatur ex Trid. illo c. 8. postquam dictum est, debere Sacerdotem pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate salutare, & conuenientes satisfactiones iniungere ad puniendam peccata. Adiungitur ratio: *Quia, scilicet, clauis Sacerdotum non ad soluendum, sed ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres, & credunt, & docent*. In quibus verbis supponitur, potestatem iniungendi pœnitentiam oriri ex potestate clauis ad ligandum, sed pœnitentia imposita per modum consilij non ligat pœnitentem, vt constat: manet enim liber, sicut antea: ergo illa non oritur ex potestate iudiciali. Ratio autem quia Sacerdos imponit pœnitentiam, tanquam Iudex vt puniat pœnitentem: Iudex autem non punit, nisi per coercitionem, qui obligat reum ad subeundam pœnam: imò nec dicitur proprie pœnitentia iniuncta à Sacerdote, quæ sub obligatione non imponitur: nam, qui pollicetur premium aliquid facientibus, non dicitur opus illud iniungere: nec Pontifex concedens Indulgentiam visitantibus talem Ecclesiam, dicitur ligare homines ad illud opus: pœnitentia ergo in arbitrium, & libertatem pœnitentis relicta non est ex clauibus, nec Sacramentalis.

Obiiciunt primò, quia concessa Indulgentia Pontifex eleuat illud opus per virtutem clauis, vt licet sit liberum, afferat remissionem pœnæ: ergo poterit etiam Sacerdos absque præcepto eleuare opera pœnitentis, vt sint satisfactoria: nam concessio etiam Indulgentiæ est actus iurisdictionis, licet non sit præceptum obligans. Respondetur, concessionem Indulgentiæ procedere ex potestate soluendi: at verò impositionem satisfactionis Sacramentalis procedere ex potestate ligandi, vt docet Tridentinum, nec enim vnquam in Ecclesia Sacerdotes agnouerunt in se potestatem relaxandi pœnas aliter, quam imponendo pœnitentias, quibus, vt Iudices, punirent peccata, nec agnouerunt duos modos diuersos imponendi pœnitentias, quare, vel negandum erit, eos vnquam obligare pœnitentem, quod dici non potest, vel sciendum est, semper ligare, quoties pœnitentiam imponunt.

Respondet Suarez illo n. 3. ligare etiam tunc Sacerdotem, quatenus, scilicet, necessitatem imponit non simpliciter, sed implendi pœnitentiam ad hunc finem

49.
An ex scilicet
re possit non
esse ubi ratio
hæc generat.

53.
An possit
poni pœnitentia
sine illa
gaudio.

54

Conc. Trid.

Conc.

55

Confessarius
non potest
grauiter
peccare
imponendo
venialia.

finem consequendi remissionem poenae ex opere operato. Sed certe, si hoc est, ligare, etiam ligat Papa, dum concedit Indulgentias; etiam ligat, dum concedit privilegia, aut dispensat cum Religiosis: quod tamen in nullo sensu concedi potest.

56. Secundò obijciunt verba illa Sacerdotis, quae post absolutionem adiungit: *Quidquid boni feceris & mali susceperis, sit tibi in remissionem peccatorum*, quibus verbis videtur elevari omnia opera poenitentis ad fructum ex opere operato. Respondeo, si hoc esset, elevarentur etiam ad eum effectum merita B. Virginis, & omnium Sanctorum, & Sanctorum, quorum ibi etiam fit mentio. Quare debemus fateri, illam esse meram deprecationem, sicut & verba praecedentia: *Miserere tui*, &c. Et quidem ex se videtur esse parum credibile, quòd per illa verba generalia, omnia opera poenitentis mancant Sacramentalia. Quam absurditatem ut vitaret Suarez *sect. 6. in fine*, advertit, illam virtutem extendi solum ad satisfaciendum pro peccatis in illa confessione confessis: quia de illis tantum fertur iudicium, atque adeò postquam illa fuerint plenè remissa, ille effectus cessabit. Sed haec limitatio adhuc non tollit omnino difficultatem: quia, licet postea ex defectu indulgentiae illa opera ulteriora non causent remissionem poenae; adhuc verè sunt pars Sacramenti: sicut si alicui, qui nullam poenam debet, imponatur vnum ieiunium, verè illud erit pars Sacramenti poenitentiae.

57. Vnde non videtur probabilis doctrina aliquorum, quos affert Diana *2. tom. tract. 4. de Sacram. res. sol. 97.* qui excusant à peccato Confessarios, leues poenitentias imponentes pro gravissimis peccatis, quando addunt in fine verba illa: *Quidquid boni feceris*, &c. Certè, si haec doctrina vera esset, frustra Tridentinum gravissima illa verba usurpasset *sess. 14. c. 8.* ad deterrendos Confessarios: *Debet ergo Sacerdotes Domini, quantum spiritus, & prudentia suggererit, pro qualitate criminum, & poenitentium facultate, salutaris, & convenientes satisfactiones iniungere, ne si forte peccatis committant, & indulgentius cum poenitentibus agant, levisima quadam opera pro gravissimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur.* Certè hoc ingens periculum vno verbo addito vitatur, dicendo: *Quidquid boni feceris*, &c. Quem Sacerdotum vsum proferendi illa verba Concilium non ignorabat: non ergo videtur in praxi vilo modo admittenda illatio illa.

58. Tertiò obijciunt: quia Praelatus aliqua praecipit non obligans sub culpa; sic enim per Regulas volunt aliquando obligare ad poenam, & non ad culpam: ergo Confessarius etiam potest imponere poenam de consilio, & non de praecepto. Respondetur, quidquid sit de antecedenti, quod fortasse in rigore non est verum: in hoc casu non posse excogitari illam distinctionem: quia, si Confessarius non obligat ad culpam, non obligat etiam ad poenam: non enim imponit aliam poenam, si poenitentia non impleatur.

59. Hinc inferunt aliqui, licet Praelatus fortasse possit rem gravem praecipere sub veniali: non tamen posse Confessarium gravem poenitentiam imponere sub veniali: quia non obligat in persona sua; sed gerens personam Dei, & iuxta institutionem Sacramenti, cuius vim ipse Minister temperare non potest. Quae illatio confirmari potest ex Sacramento matrimonij, in quo non fieret, proculdubio Sacramentum, si contrahentes vellent se obligare solum sub veniali: nam institutio Sacramenti exigit obligationem gravem, iuxta capacitatem materiae: sic ergo institutio huius iudicij videtur exigere obligationem gravem, iuxta capacitatem materiae, *P. Ioan. de Lugo, de Poenit.*

ita ut sententia obliget reum, sicut in iudiciis humanis, scilicet, iuxta gravitatem, vel levitatem materiae, de qua agitur.

Dubitatur tertiò, utrum Sacerdos debeat imponere poenitentiam aequalem! Respondetur per se loquendo, debere. Itaque, si Sacerdos sciret, quantum poenam debeat poenitens in Purgatorio, & qualis poenitentia in hac vita illi poenae aequivaleat, illam deberet, per se loquendo, imponere. Quia tamen impossibile est hoc scire, arbitrari debet prudenter: in quo arbitrio observanda sunt verba Trident. *illo Conc. Trid. c. 8.* proximè allata, quibus statim addit: *Habeant autem pra oculis, ut satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad novae vitae custodiam, & infirmitatis medicamentum; sed etiam ad praevenitionem peccatorum vindictam, & castigationem.* Ex quibus verbis colligitur primò, hanc esse materiam obligationis gravis ex genere suo respectu Confessarii. Secundò, relinqui mensuram poenitentiae arbitrio, & prudentiae Confessarii. Olim quidem erant definitae certae poenitentiae pro certis peccatis, quae habentur in fine Decretis, de quibus est quaestio, an fuerint solum pro foro externo, an etiam pro interno. Certum est tamen iam non observari: sed totum, hoc relinqui prudentiae Confessarii. Tertiò colligitur: in hoc iudicio attendendum etiam esse ad vires poenitentis, & eius facultatem: nec enim pauperi imponenda sunt elemosynae magnae, nec infirmo ieiunia, & sic de aliis. Quartò, debet esse salutaris, & conveniens, hoc est, primo loco attendi debet ad utilitatem spiritualem poenitentis, ne scilicet, laquei ipsi iniiciantur, ut nova peccata committat. Ex hoc potissimum capite excusari potest hodierna praxis, qua levis poenitentia imponuntur pro gravissimis peccatis: id enim saepe fit propter spiritualem infirmitatem poenitentium, qui gravioribus poenitentis scandalizabuntur, & vel confessionem fugient, vel certè Confessarios ineptos adibunt, qui eos curare nesciant. Denique in dubio inclinandum est in partem benigniorem, in qua est minus periculi: quam in oppositam: monendi tamen sunt poenitentes de insufficientia satisfactionis iniunctae, & consulendus est illis vsum Indulgentiarum, & aliquando imponendus, ut ea ratione suppleatur defectus propriae satisfactionis.

Dubitatur quartò, quae opera possint imponi? Respondetur opera satisfactionis communiter solere distingui in ieiunium, elemosynam, & orationem, quae divisio approbatur etiam in Catechismo Romano. Sed intelligenda est per reductionem quamdam latam, non strictam: nam omnes afflictiones corporis reducuntur ad ieiunium: opera vero misericordiae ad elemosynam, & denique ea, quae spectant ad cultum Dei reducuntur ad orationem. Sylvester *verb. Satisfactio*, q. 8. notat, ex his optimam esse elemosynam, deinde orationem & postea ieiunium. Soto *distinct. 9. quest. 2. art. 3.* dicit esse optimum consilium imponere pro poenitentia elemosynam, in qua etiam oratio videtur contineri: quia pauperes excitantur ad orandum pro suo benefactore. Catechismus Romanus, in fine, de satisfact. praecipue dicit imponendam orationem pro defunctis, in qua includitur elemosyna acceptissima, & illi rursus pro poenitente orabunt.

Contra hoc tamen videtur esse, quòd oratio, vel alia opera facta pro defunctis non proderunt poenitenti ad satisfaciendum pro seipso, cum applicet satisfactionem suam defunctis, eo ipso, quòd pro illis offert illa opera: ergo non potest imponi pro satisfactioe Sacramentali aliquid faciendum pro defunctis.

Z z 3 defunctis:

defunctis: quod propter hoc fundamentum docent Vega in *Summa*, tom. 2. c. 64. c. 4. & Ioan. Sancius in *Selectis*, disp. 15. n. 1. Contrarium tamen docet Turrianus de pœnit. 37. dub. 4. & in *Selectis*, centur. 3. Theologica, dub. 1. ubi oppositam sententiam dicit esse parum probabilem. Et quidem negari non potest, quòd hoc sit magis iuxta sensum fidelium, & praxim Confessoriorum, quæ non est facile damanda: potest autem id tribus modis fieri. Primò, præcipiendo pœnitenti, ut impetrationem illius operis applicet pro defuncto: quo casu potest simul satisfacere pro seipso. Secundò potest Confessarius imponere poro pœnitentia, quòd pœnitens applicet ieiunium pro defuncto, quo casu, licet ieiunij satisfactio applicetur defuncto: satisfactio tamen illius voluntatis bonæ, quæ pœnitens postea vult applicare ieiunium pro defuncto, non acquiritur defuncto; sed ipsimet pœnitenti: nam voluntas illa non offert se ipsam pro defuncto: sed actus sequentes, quos habet pro obiecto: quare potest Confessarius contentus esse, quòd pœnitenti acquiratur satisfactio, quæ resultat ex voluntate efficaci ieiunandi pro defuncto.

63. Tertiò, & magis vniuersaliter dici potest, non esse necessarium, quòd satisfactio operis impositi, quam habet ex opere operantis, maneat apud ipsum pœnitentem, neque quòd id intendat Confessarius, aut id præcipiat. Quod potest probari. Primò, quia pœnitens non tenetur illud opus exequi in statu gratiæ: sed sufficit, si in statu peccati impleat pœnitentiam impositam, quo casu per illud opus non satisfacit villo modo ex opere operantis: & licet postea ablato obice ponatur effectus ex opere operato illius satisfactionis Sacramentalis ut supra diximus: non tamen ponitur effectus, quem debuisse habere ex opere operantis: ergo Confessarius non obligauit ad illum effectum, nec illum intendit.

64. Secundò potest probari hoc ipsum exemplo Indulgentiæ, ad cuius consequutionem potest Pontifex exigere opus aliquod factum pro defunctis, & concedere Indulgentiam ei, qui ieiunat, vel orat pro defunctis: quo casu illud opus, quoad satisfactionem, ex opere operantis applicatur defuncto: retinet tamen satisfactionem ex opere operato pro ipsomet operante. Cur ergo Confessarius non poterit hoc ipsum facere? Tertiò probari potest exemplo martyrij, in quo Martyr posset applicare satisfactionem illius passionis ex opere operantis pro aliquo vivo, vel defuncto: sicut potest applicare satisfactionem aliorum operum suorum: & tamen passio illa habebit apud Martyrem, quasi ex opere operato, expiationem totius pœnæ propter martyrij priuilegium. Poterit ergo similiter opus à Confessario impositum asserre pœnitenti effectum suum remissionis pœnæ ex opere operato, licet satisfactio ex opere operantis applicetur defuncto. Vnde non apparet, cur Confessarius non possit diuidere illos duos effectus: nam, licet imponat illam pœnam ad puniendum pœnitentem: hoc tamen re ipsa consequitur, cum non minus puniatur pœnitens, quando pro defuncto ieiunat: vel dat elemosynam: imò magis: cum non solum se priuet cibo vel pecunia: sed etiam se priuet satisfactioe sibi correspondente ex opere operantis!

65. Dubitari etiam potest, an possit Confessarius imponere in pœnitentiam, quòd abstineat pœnitens à Communione aliquot diebus: de quo controuersia fuit annis præteritis, quibusdam id negantibus, quòd latè defendit Ioan. Sancius in *Selectis*, disp. 33. per totam, ubi multa congerit: quibusdam verò affirmantibus: quos defendit Pater

Ferdinandus de Salazar tract. de frequent. Communionis, cap. 14. §. 1. Ex iis autem, quæ diximus disput. 17. de Eucharistia, facile respondere possumus: ostendimus enim, frequentem usum Communionis non esse rem ita determinatè bonam, ut non possit aliquando, & in aliquibus circumstantiis melius esse abstinere, quàm accedere, etiam si non sit conscientia peccati mortalis. Quod auctoritate, ratione, & exemplis latè probauimus. Cum ergo Confessarius possit præcipere opera honesta, & virtutum, in pœnitentiam: non videtur dubium in genere, & de possibili loquendo, quòd possit aliquando præcipere pœnitenti, ut abstineat à Communione tali die: quando, scilicet, constat, melius esse tunc abstinere, quàm accedere, quod ex statu pœnitentis, & defectu reuerentiæ, & dispositionis colligi prudenter potest. Dum tamen illa omisso Communionis non sit occasio alius indicandi, quòd à Confessario fuerit in pœnitentiam imposita, ne forte hac via cogereetur pœnitens suam Confessionem manifestare. Regulariter tamen non expedit talem pœnitentiam imponere, licet in casu rarissimo negandum non sit, quòd possit vtiliter imponi.

Magis autem displicet, quod prædictus Sancius disp. 30. notat, quòd sumptio Eucharistiæ, licet possit in pœnitentiam imponi, quia est actus virtutis religionis: non tamen tenetur illam acceptare pœnitens: quia non potest obligari ad acceptandum opus, quod adimplendum sit in statu gratiæ. Quod quidem si prædictus Auctor generaliter docet, quòd pœnitens non tenetur ad accipiendam talem pœnitentiam, sed possit ad alium Confessarium recurrere, relicta confessione imperfecta; non ita displicet: de hoc enim postea videbimus. Quòd autem dicat, id provenire ratione talis operis, quod cum exigit statum gratiæ ad sui executionem, videatur excedere Confessarii potestatem: hoc, inquam, omnino displicet: certum enim est, Ecclesiam posse præcipere Sacerdoti, ut aliquibus diebus celebret, aut audiat confessiones, ut ministret aliqua Sacramenta, quæ omnia fieri debent in statu gratiæ: quanto magis poterit Confessarius hæc præcipere, qui potest etiam actus internos in satisfactionem imponere, eò quòd eius potestas non arctetur ad limites fori externi: Adde nihil magis commune esse, quàm imponere pro pœnitentia frequentiam Confessionis mensuriæ. v. g. cum tamen certum sit, non posse Sacramentum etiam Pœnitentiæ suscipi nisi in statu gratiæ, saltem in vitimo instanti, quo completè suscipitur Sacramentum: cur ergo ad Sacramentum etiam Eucharistiæ non poterit pœnitens à Confessario obligari.

Denique, an possit pœnitentia publica aliquando imponi pro peccatis publicis, vel occultis, videatur Suarez illa scilicet 6. & Vasquez q. 94. art. 2. dub. 2. res enim facilis est.

De opere interno, an possit imponi pro pœnitentia, diximus supra disp. 1. scilicet 2. ubi affirmantem partem elegimus, quam sequitur etiam Suarez disp. 33. scilicet 6. numero 2. Coninch disp. 10. n. 67. & alij Recentiores. Possunt etiam imponi opera aliàs debita ex præcepto. Si tamen Sacerdos id non explicet, intelligitur communiter loqui de operibus supererogationis, ut si imponat ieiunium, vel auditionem Sacri; præsumitur, velle ieiunium, aut Sacrum non debitum; nisi ex circumstantiis oppositum posset præsumi: aliquando consulendus erit Sacerdos propter dubium, ut si Ecclesiastico, qui debet omnia superflua dare pauperibus,

peribus, imponatur elemosyna, praesertim in magna quantitate. Videtur Vasquez in *presenti*, q. 94. art. 1. dub. 6. & alij plurimi, quos congerit Diana. 2. tom. tract. 4. de Sacram. resolut. 84. & tom. 3. tract. 4. miscell. resolut. 241. contra Nugnum in *Addit.* ad 3. part. q. 15. art. 2. diffi. 2. concl. 2. An verò omittens ieiunium debitum ex praecepto Ecclesiae, ut Confessarij, committat duplex peccatum in confessione explicandum, affirmat Coninch *disput.* 16. num. 68. Quod tamen difficultate non caret: nam duplex praeceptum non videtur addere malitiam specie diuersam, cum vtrique sit contra virtutem obedientiae. Credo tamen esse specie diuersam in hoc casu: quia praeceptum Ecclesiae constituit illud peccatum in specie intemperantiae; cum praeceptum intendat honestatem temperantiae: praeceptum verò Confessarij intendit virtutem penitentiae, seu satisfactionis pro peccatis, contra quam virtutem peccat, qui non implet penitentiam sibi impositam.

SECTIO V.

Quam obligationem habeat penitens acceptandi, & implendi penitentiam.

PRIMUM, & potissimum dubium est, an penitens teneatur sub peccato graui ad acceptandam, & implendam penitentiam impositam. Tres sunt sententiae. Prima dicit, non esse obligationem acceptandi; esse tamen obligationem implendi acceptatam. Hanc tenent Scotus, Gabr. Ioan. de Medina Nauarr. Syluest. quos refert Vasquez *vbi supra* dub. 1. Secunda sententia dicit, neque esse obligationem sub mortali acceptandi, nec implendi acceptatam. Ita Caiet. tom. 1. *Opus. tract.* 6. q. 2. ad. 2.

Tertia sententia vera, & certa est, penitentem obligari ad penitentiam acceptandam, & implendam, quae obligatio ex genere suo est grauis. Hanc tenent Theologi communiter, maxime post Concilium Tridentinum: quare oppositam esse contra idem Concilium dicit Vasq. n. 5. & Victor. in *Summa* n. 209. Suarez verò *disp.* 38. sect. 7. n. 2. dicit temerariam. Alij dicunt periculosa; alij improbabilem, ut Henriquez *lib. 5. de Sacram. c.* 29. §. 2. Vnde non sunt audiendi aliqui, qui eam sententiam adhuc probabilem vocant, quos congerit Diana tom. 1. tract. 1. miscell. resolut. 51. & tom. 2. tract. 4. de Sacram. resolut. 51.

Probatur primò, & principaliter, ex verbis Tridentini *sess.* 14. c. 8. *supra* adductis, quibus dicitur, Sacerdotem debere imponere condignam penitentiam, ne si leuem imponat, particeps fiat peccatorum penitentis: quam satisfactionem curare debet, ut sit non solum in medicinam, sed etiam in vindictam, & castigationem: nam clauis non solum ad solvendum; sed etiam ad ligandum concessa sunt. Ex quibus verbis colligitur primò, penitentem obligari ad penitentiam: si enim ipse non teneretur eam acceptare, non peccaret Sacerdos, nec fieret particeps peccati penitentis, imponendo leuem penitentiam pro peccatis grauib; faceret enim id, quod penitens vtens iure suo posset velle fieri. Colligitur hoc ipsum secundò ex ratione Tridentini: quia scilicet, Sacerdos habet potestatem ad ligandum: si autem penitens non obligatur, Sacerdos non ligat, cum maneat penitens aequè liber, ac antea.

Respondent aliqui apud Dianam *vbi supra*, posse quidem Sacerdotem ligare ad poenam eo modo, quo potest soluere à culpa. Sicut ergo non

potest soluere, nisi volentem solui; sic nec poterit ligare, nisi volentem ligari & acceptare penitentiam. Sed contra primò: quia iam tenebitur saltem acceptatam implere. Contra secundò: quia ex verbis Concilij probauimus, obligari ad acceptandum: alioquin enim Sacerdos imponens leuem penitentiam pro peccatis grauissimis, non fieret particeps peccatorum, cum id faceret ex consensu penitentis non volentis ligari alijs penitentis grauioribus; quem consensum etiam explicum posset Confessarius habere; quoties peteret. Contra tertio: quia, licet exigatur consensus penitentis in Sacramento; non tamen potest velle absolui, & non velle ligari: quia potestas datur à Christo indiuisibiliter Sacerdoti, ut ferat sententiam: potest quidem penitens non adire hunc Sacerdotem; non tamen potest diuidere eius potestatem, & velle illum Iudicem quoad vnā partem, & non quoad aliam. Alioquin posset etiam velle ligari praecepto Confessarij ad poenam, & non velle absolutionem; quod verò fieri non potest propter inseparabilitatem vtriusque potestatis: ergo nec poterit velle eum Iudicem ad absolvendum, & non ligandum. Vnde meritò Pater Vasquez n. 3. dicit magis consequenter loquutum fuisse Caiet. quam alios, dum negauit omnem obligationem, etiam acceptandi: nam, si est potestas ad ligandum, debet esse etiam potestas obligans reum ad acceptandum: ergo, vel nulla est potestas obligandi, prout voluit Caiet. vel debet etiam esse potestas obligandi ad acceptandum; imò, in rigore loquendo, non requiritur acceptatio penitentis, sed solum, quod se submittat Confessario in hoc tribunal: nam ex potestate iudiciali oritur posse praecipere, & ligare independentem ab alia voluntate subditi; sicut ceteri Iudices, eo ipso, quod Iudices sunt, obligant independentem ab eo, quod reus acceptet sententiam, nisi ubi datur locus appellatiōi, quae in praesenti dari non potest, cum sit supremum tribunal, & idem cum ipso tribunalī Dei.

Secundò probari potest ex Concilio Florentino in Decreto Eugenij dicente, satisfactionem imponendam secundum arbitrium Sacerdotis: & ex Concilio Salegustodiensi c. 18. in 3. tom. *Conciliorum*, & ex Leone Papa *epist.* 89. vel 91. & ex c. *Omnis viri* & *sexus*, de penit. & remiss. ubi & confessio, & impletio penitentiae eodem modo praecipitur: & ex c. *Ab infirmis* 26. q. 7. ubi dicitur, quod infirmus, si conualuerit, impleat diligenter penitentiam sibi impositam; & ex Cypr. *sermone de lapsis*, ubi dure arguit eos, qui propter graua peccata leues penitentias exigebant. Alia testimonia ex Patribus congerant Dominicus, Soto. *dist.* 20. q. 2. art. 2. Roffensis *art.* 7. contra Lutherum, & Bellarm. *lib.* 4. de penit. c. 5.

Tertio probatur ratione ex *supra* dictis, quia Sacerdos debet imponere penitentiam, non maneat iudicium hoc incompletum, & imperfectum, ut diximus: ergo & penitens tenebitur acceptare, & exequi sententiam: tam enim requiritur ad integritatem iudicij executio sententiae, quam eius prolatio, ut constat. Deinde, de ratione iudicij est, ut reus teneatur obedire Iudici, & Iudex possit cogere, & coercere reum ad parendum, & subeundam poenam, ergo, si Sacerdos constitutus est Iudex in hoc Sacramento à Christo oportet ipsum habere vim coactivam, qua posset obligare penitentem ad subeundam poenam impositam.

Hinc solui possunt facile argumenta contrariae sententiae. Primò arguunt: quia homo potest

Z z 4 licitè